

Zakres wymagań do Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Historii.

Etap szkolny

I. Historia jako nauka

Uczeń:

1. Wyjaśnia, na czym polega praca historyka.
2. Zna sposoby mierzenia czasu w historii i posługuje się pojęciami chronologicznymi.
3. Rozróżnia rodzaje źródeł historycznych.
4. Potrafi odróżnić historię od legend.

II. Postacie i wydarzenia ważne dla tożsamości kulturowej Polski

Uczeń umiejscawia w czasie i opowiada o:

1. Księżu Mieszku I i Dobrawie – chrzcie Polski.
2. Bolesławie Chrobrym i zjeździe gnieźnieńskim.
3. Kazimierzu Wielkim – ostatnim z Piastów.
4. Królowej Jadwidze, Władysławie Jagielle, unii polsko-litewskiej i bitwie pod Grunwaldem.
5. Mikołaju Koperniku i studentach Akademii Krakowskiej.
6. Janie Zamoyskim – wodzu i mężu stanu.
7. Janie III Sobieskim i bohaterach wojen XVII w.
8. Tadeuszu Kościuszcze i kosynierach spod Racławic.
9. Janie Henryku Dąbrowskim, Józefie Wybickim i hymnie polskim.
10. Romualdzie Traugutcie i państwie powstańczym.
11. Marii Skłodowskiej-Curie – laureatce Nagrody Nobla.
12. Józefie Piłsudskim i jego żołnierzach.
13. Eugeniuszu Kwiatkowskiemu i budowie Gdyni.
14. „Zośce”, „Alku”, „Rudym” i Szarych Szeregach.
15. Witoldzie Pileckim i Danucie Siedzikównie „Ince”.
16. Papieżu Janie Pawle II i jego pierwszej pielgrzymce do Polski.
17. „Solidarności” i jej bohaterach.

III. Cywilizacje starożytne

Uczeń:

1. Porównuje życie koczowników i osiadłych rolników.
2. Umieszcza w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu, Grecji i Rzymu.
3. Charakteryzuje system wierzeń Egiptu, Grecji, Rzymu i Izraela; rozróżnia politeizm i monoteizm.
4. Zna różne systemy władzy i organizację społeczeństwa w Egipcie, Atenach i Rzymie.
5. Opisuje osiągnięcia starożytnej kultury w filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce i literaturze.
6. Określa czas i miejsce narodzin oraz rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa.

IV. Bizancjum i świat islamu

Uczeń:

1. Umieszcza w czasie i przestrzeni początki islamu i wyjaśnia wpływ kultury muzułmańskiej na Europę.
2. Określa czas istnienia cesarstwa bizantyjskiego, rozpoznaje jego osiągnięcia (prawo, architektura, sztuka) i wskazuje różnice między chrześcijaństwem wschodnim i zachodnim.

V. Średniowieczna Europa

Uczeń charakteryzuje władzę królewską, cesarską i papieską oraz relacje między nimi.

VI. Społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy

Uczeń:

1. Wyjaśnia system lenny, pojęcie stanu i podziały społeczne.
2. Opisuje życie w mieście i na wsi.
3. Porównuje kulturę rycerską i miejską, rozpoznaje zabytki regionu, odróżnia styl romański od gotyku.
4. Wyjaśnia rolę Kościoła i zakonów w kulturze i codziennym życiu.

VII. Polska w okresie wczesnopiastowskim

Uczeń:

1. Przedstawia początki państwa Piastów.
2. Wyjaśnia okoliczności chrztu Polski i jego konsekwencje.
3. Charakteryzuje rozwój państwa Bolesława Chrobrego.
4. Opisuje kryzys i odbudowę państwa w XI w.
5. Charakteryzuje społeczeństwo pierwszych Piastów.

VIII. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego

Uczeń:

1. Określa czas i przestrzeń rozbicia dzielnicowego.
2. Wyjaśnia przyczyny i skutki podziału kraju.
3. Opisuje przemiany społeczne i gospodarcze, w tym ruch osadniczy.
4. Charakteryzuje proces ponownego zjednoczenia państwa.

IX. Polska w XIV i XV wieku

Uczeń:

1. Opisuje zmiany granic państwa.
2. Analizuje politykę Kazimierza Wielkiego.
3. Wyjaśnia przyczyny i skutki unii z Litwą.

4. Porządkuje wydarzenia polsko-krzyżackie w XIV–XV w.
5. Charakteryzuje rozwój monarchii stanowej i uprawnień szlachty.

X. Wielkie odkrycia geograficzne

Uczeń:

1. Wyjaśnia przyczyny odkryć i ich wpływ na życie Europy i Nowego Świata.
2. Umieszcza w czasie i przestrzeni wyprawy Kolumba, Vasco da Gamy i Magellana.

XI. „Złoty wiek” w Polsce i renesans w Europie

Uczeń:

1. Rozpoznaje cechy renesansu.
2. Wyjaśnia przyczyny i skutki reformacji, opisuje działalność Lutra i Kalwina.
3. Charakteryzuje reformę Kościoła katolickiego.
4. Wyjaśnia powstanie Prus Książęcych.
5. Opisuje gospodarkę Polski w XVI w.
6. Przedstawia osiągnięcia polskiego renesansu i reformacji, rozpoznaje renesansowe zabytki regionu.
7. Wyjaśnia zawarcie unii realnej Polski i Litwy (1569 r.) i jej postanowienia.

XII. Początki Rzeczypospolitej Obojga Narodów

Uczeń:

1. Charakteryzuje stosunki wyznaniowe i narodowościowe, wyjaśnia konfederację warszawską.
2. Omawia artykuły henrykowskie i zasady wolnej elekcji.

XIII. Polska i jej sąsiedzi w XVII w.

Uczeń:

1. Wyjaśnia przyczyny wojen z Rosją, Szwecją i Turcją.
2. Omawia powstanie Chmielnickiego.
3. Wyjaśnia znaczenie potopu szwedzkiego.
4. Ocenia skutki wojen XVII w.
5. Rozpoznaje cechy kultury baroku, wskazuje przykłady w regionie.

XIV. Europa w XVII i XVIII wieku

Uczeń:

1. Charakteryzuje monarchię absolutną (Francja Ludwika XIV) i parlamentarną (Anglia).
2. Opisuje idee Oświecenia i ich zastosowanie w nauce, literaturze, architekturze, filozofii politycznej.
3. Charakteryzuje reformy oświeceniowe w wybranym państwie.

XV. Rzeczpospolita w I połowie XVIII w.

Uczeń ocenia sytuację wewnętrzną i międzynarodową państwa w czasach saskich.

XVI. Powstanie Stanów Zjednoczonych

Uczeń:

1. Omawia przyczyny i skutki wojny o niepodległość, ocenia jej znaczenie w świetle idei Oświecenia.
2. Przedstawia udział Polaków w walce o niepodległość USA.

XVII. Wielka rewolucja francuska

Uczeń omawia przyczyny i skutki rewolucji oraz realizację idei Oświecenia.

XVIII. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej

Uczeń:

1. Podaje przykłady działań reformatorskich za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, w tym osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej.
2. Umieszcza w czasie Sejm Wielki i Konstytucję 3 maja, wymienia ich reformy i postanowienia.
3. Omawia konfederację targowicką i jej znaczenie.
4. Rozpoznaje sztukę polskiego oświecenia i klasycyzmu, wskazuje przykłady z regionu.

XIX. Upadek Rzeczypospolitej w końcu XVIII wieku

Uczeń:

1. Umieszcza w czasie I, II i III rozbiór i wskazuje zmiany terytorialne na mapie.
2. Wyjaśnia przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego.
3. Rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku państwa.

XX. Epoka napoleońska

Uczeń:

1. Charakteryzuje przemiany polityczne, społeczne i gospodarcze w Europie w czasach Napoleona.
2. Ocenia postawy Polaków wobec Napoleona i jego stosunek do sprawy polskiej.